

Kommune fikk millionbeløp til å klimatilpasse avløpssystemet

Det betalte seg for Gjøvik kommune å være med på en forskningssøknad til EU. Forskningssamarbeidet gir dem nå mulighet til å teste ut avansert teknologi på avløpssystemet sitt og bygge kompetanse blant egne ansatte.

Fire blide personer står på steiner i vannkanten til en stor innsjø .

Gjøvik kommune og NTNU deltar i prosjektet TransformAr, et internasjonalt forskningsprosjekt. Fra venstre: Trond Hulleberg, Inger Katharina Gregersen. Pål Godard (alle tre fra Gjøvik kommune) og Mohammad Derawi (NTNU), med Mjøsa og renseanlegget i bakgrunnen. Foto: Gjøvik kommune

Klimaendringene vil skape utfordringer for infrastrukturen i norske kommuner i tiårene som kommer. En av bekymringene for Gjøvik kommune er at et våtere, villere og varmere klima øker risikoen for overbelastning av avløpsrørene, for eksempel i forbindelse med styrtregn. Det kan føre til at kloakk og næringsstoffer fra landbruksarealer havner i Mjøsa, som er kommunens drikkevannskilde.

Kommunen var derfor ikke vanskelig å be da NTNU Gjøvik inviterte dem med på en stor internasjonal forskningssøknad til EU. Målet for prosjektdeltakerne var å finne nye løsninger på vannrelaterte problemer knyttet til klimaendringene. Prosjektet, med navnet TransformAr, ble i fjor tildelt hele 130 millioner kroner fra EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020. Av disse pengene får Gjøvik rundt 1,8 millioner kroner.

Pengene er likevel ikke hovedpoenget, insisterer prosjektmedlem Pål Godard, som er programleder for Smartby i Gjøvik kommune:

– Dette prosjektet gir oss mulighet til å teste nyskapende løsninger på en konkret utfordring vi har, men det kanskje aller viktigste er læringen og kompetansebyggingen kommunen får som følge av deltakelsen, mener han.

Liten vogn på et stort tog

Som en middels stor kommune med begrensede ressurser har ikke Gjøvik muskler til å lede en stor forskningssøknad til EU selv. Det var derfor en kjærkommen mulighet å få være med som partner på en prosjektsøknad som var ledet av et stort universitet, Universitetet i Antwerpen. Prosjektgruppen hadde i tillegg leid inn et konsulentbyrå som gjorde mye av jobben med å koordinere søknadsprosessen.

– Jeg pleier å si at vi er en liten vogn på et stort tog i dette prosjektet, og det passer oss bra. Vi får nytte godt av forskningen som gjøres, samtidig som vi får verdifulle erfaringer med å være partner i forskningsprosjekter, sier Godard.

Han understreker at veien inn i slike prosjekter blir mye kortere om man på forhånd viser interesse og skaffer seg gode venner på riktige steder. Kommunen hadde allerede et godt samarbeid med NTNU, noe som gjorde valget enkelt for universitetet da de trengte en partner fra offentlig sektor.

Vil bygge kompetanse blant egne ansatte

Godard anslår at kommunen investerte omtrent et ukesverk i arbeidet med prosjektsøknaden. Belønningen var femten og et halvt fullfinansierte månedsverk i prosjektet. En stor del av dette går til frikjøp av prosjektlederen, kommunens ingeniør Inger Katharina Gregersen.

Det var et bevisst valg av kommunen å ikke leie inn en ekstern prosjektleder. De bruker prosjektet som en mulighet til å bygge opp kompetanse blant egne ansatte, med kostnadene dekket. Godard tror at denne tilnærmingen til forskningssamarbeid også kan være en fordel i fremtidige rekrutteringsprosesser.

– Det er vanskelig å få tak i gode ingeniører innen vann og avløp. Å kunne tilby arbeidsoppgaver med spennende faglig innhold gjør oss mer attraktive som arbeidsgiver, mener han.

Vinn-vinn-situasjon

Gjøvik kommunes rolle i prosjektet er å være en såkalt "follower demonstrator". I praksis betyr det at de skal teste løsninger som først er blitt prøvd ut i den finske byen Lappeenranta, som også deltar i prosjektet. Forskerne planlegger å gjøre forsøk med å ta i bruk ulike typer avansert teknologi for å rense avløpsvann eller styre vannflyten i rørene, som blant annet kunstig intelligens og ny sensorteknologi. NTNU-forskere skal få tilgang til kommunens rørsystemer for å teste ut løsninger som har fungert godt i Lappeenranta.

For kommuner kan deltakelse i denne typen forskningsprosjekter være et godt alternativ til å inngå innovasjonspartnerskaper med næringslivet, mener Godard – avhengig av hvor mye risiko man ønsker å ta. Forskerne som er partnere i prosjektet har stor frihet til å følge sine egne ideer og han håper at de kommer opp med virkelig nyskapende løsninger.

– Dette prosjektet er en vinn-vinn-situasjon for både oss og NTNU. Forskerne får drive praksisnær forskning, mens vi i kommunen får tilgang til å teste ut innovativ teknologi basert på det siste innen forskningen, sier Pål Godard.

Er dere en offentlig aktør som vurderer å søke midler fra EU? [Les mer om EUs forsknings- og innovasjonsprogram Horisont Europa her.](#)

Tips fra Gjøvik kommune til deg som vil søke

- Vær frampå: Koble dere på kompetansemiljøer og vis at dere er interessert i samarbeid.
- Ha et passe høyt ambisjonsnivå: Det kan være tilstrekkelig å ha en mindre rolle i et stort prosjekt i første omgang.
- Finn intern kompetanse og bruk prosjektet til å videreutvikle den.

Publisert 3. mars 2022 | Oppdatert 3. jul. 2024

Last ned | Del

Meldinger ved utskriftstidspunkt 4. mai 2025, kl. 05.54 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.